

Viết về bài " Nghề công chánh tại miền Bắc " quả là vuột khả năng tôi, vì vậy tôi chỉ xin ghi chép một vài cảm nghĩ liên quan đến nghề nghiệp của mình trong dịp ra Bắc trước ngày tôi vuột biển.

Trên Quốc-lộ 1 từ giồng sông Bên-Hai đến Hanoi, tôi đã thấy nhiều công trường dài-tu với những ông cán cùi chạy xinh xịch, nhưng nền đường bằng đá dăm 5/9, nhưng bình thường nhua bằng tay giồng như công trường lục-lò thời Tây. Cán bộ công-trường chỉ cho tôi 1 vài sáng kiến cải tiến kỹ-thuật như cái cào đá có dây kéo (trước đây 1 lục-lò có thể cào đá mỏt mình, ngày nay 1 công nhân không đủ sức cào nên cần người kéo phụ) ..

Để tái lập đường sắt thông nhát Hanoi-Saigon, họ đã huy động hàng nghìn dân đắp nền, và dầm đặt bằng tay, lún đầu tu bô tối đa. Trong khi phuông tiền chuyên chở chủ yếu là xe thô (xe đạp chở hàng), xe lửa dù chỉ chạy cà rich cà tang với vận tốc 30 Km/G, qua là niềm mơ ước và tự hào !

Gần Ninh-Bình tối được thấy một nhà máy sản xuất đá O/l giồng như hầm đá Châu-Thời, chỉ khác nhà ở CNV và ván phông đều bằng tranh vách giấy (láng trai). Qua Phù-Lý, một đơn vị thi-công đang trại bêtông nhựa nóng trên QL.1 (có lẽ là đơn vị duy nhất có máy trại nhựa hiện đại).

Phải thành thực mà công nhân rắng có nhiều công trình mang tính cách sáng tạo (cái khó bó cái khôn !) như cầu nối qua sông Gianh được đặt trên những bó luồng (tre già) cho xe vận tải qua lại, cầu cáp tại Ninh-Bình, cầu treo tai do quan Nam-Bình. Cách làm đường bằng vật liệu địa phuông (cơ hạt liên tục) được thực hiện tại nông thôn. Đường quê không còn lầy lội như 20 năm về trước mỗi lần theo me đi chở phiến, tôi phải xắn quần lên tay hàng. Khi trở về miền Nam, tôi kể cho bạn tôi nghe "quê hương tôi thay đổi quá nhiều, đồng ruộng thang canh cỏ bay, nhà ngoại nhiều hơn xưa ". Bạn tôi thuộc loại chống công tích cực cho rằng tôi bị tuyên truyền. Nhưng bạn tôi chỉ thở dài nhẹ nhõm khi nghe tôi kể tiếp : "Nhưng cái đó không che dấu nỗi cái doi và thiếu mặc của người dân miền Bắc.." Dân đổi vì có nhiều lý do trong đó có ý chí không muốn sản xuất của người dân (làm nhiều mà không được hưởng) lại thêm ty-le cán bộ giàn tiếp quá cao (40%). Một người bá con còn kể :" Để khuyến khích sản xuất, nhà nước cấp thêm cho mỗi gia đình một miếng ruộng gọi là ruộng phản trảm. Vì là của tư-hưu, nòng dân ra sức vun trồng nên ruộng tốt hơn ruộng Hợp-tác-xã nhiều. Nhà nước bèn đổi chiến lược, luôn phiên đổi chở ruộng phản trảm nên chẳng bao lâu các ruộng xáu đều nhau."

Còn người bao giờ cũng là yêu tố quan trọng trong mọi quá trình sản xuất. Hanoi có Đại-học giao-thông vẫn tại nơi đào tạo các kỹ-sư công chánh. Vì không có giấy giới thiệu nên tôi không được phép "tham quan". Các kỹ-sư tốt nghiệp ở các nước Công-sản Đông Âu, Tàu hay tai đây tuohg đòi có sự hiểu biết về khoa-hoc kỹ-thuật. Còn các kỹ-sư "tai chúc" hay "hàn thu," (phần nhiều là đảng viên) chỉ có khả năng lâm bao cáo. Báo cáo nào cũng kết thúc bằng câu : " dù thiếu vát tú, thiết bị phu túng, xang dầu, thời tiết không thuận lợi nhưng nhờ quyết tâm của toàn thể CBCNV, nhờ anh sáu sỏi đường của nghị-quyết đảng chúng ta nhất định hoàn thành kế hoạch" cuối năm ", kế hoạch được bao cáo haen tất bằng cách tự động giám chí tiêu (còn gọi là tu chính kế hoạch hàng quý, hàng năm).

Công nhân làm đường nói riêng, người dân nói chung dù dưới chế độ Tàu, Tàu Nhật, Việt đều có sức để kháng ngầm ngầm. Họ làm việc tà tà, khi nào có cần bộ đến bám giờ họ bao nhau làm bót một chút để rồi tối kỵ thi đua hay lè lác họ làm tăng một chút gọi là chào mừng thành tích. Tôi cho rằng chính nhờ tinh thần để kháng mà dân tộc ta vẫn tồn tại qua bao nhiêu chế độ đô hộ.

Trên đường đi, tôi đã thấy mấy bà đang ngồi ngay hàng nhô cỏ tại khu rau cỏ Hanoi, vừa làm vừa nói chuyện (đứng ra vừa chồi). Tôi hỏi tại sao Hợp-tác-xã không khoán cho các bác; một bà trong bọn cho biết : " Trước đây nhà nước có khoán nhưng tui tôi nhỏ cỏ quá nhanh, không bứt tận gốc nên cỏ mau mọc trở lại, do đó nhà nước mới bãi bỏ chế độ làm khoán ".

Lên Tuyên-Quang, Phú-Tho, sang Hoà-Gay, Cam-Pha, suối Hà-Nam, Nam-Dinh tôi cố gắng tìm hiểu cái đạo đức của người dân miền Bắc sau 20 năm trời tôi luyện trong " lò lửa Cách-mạng ". Tôi đã thấy gì đâu ngoài sự xa xút về tinh thần.

Năm 54 tôi di cư về Nam vì đã chán ngày cán bộ. Trong Nam tôi đã đem cả nhiệt tình của tuổi trẻ ra phung phí. Những sách kinh tế học đã không giúp tôi giải quyết thỏa đáng nhưng vẫn để như suy thoái, nan làm phát, nan thất nghiệp Rồi những năm bị kết lại, tôi dùng thi giờ rảnh đọc thêm cuốn Tư-bản luận của Kac-Mac, nguyên lý kế hoạch hóa kinh tế quốc dân của trường Đại-học Bắc-Kinh. Thúc tê "cách mạng vô sản" là vô nhân, tàn bạo con lý thuyết thì không tưởng vì con người sinh ra tinh đã không thiên nhiều tham sân si, chỉ khi nào no bụng mới nói chuyện nhân nghĩa. Nhưng tại sao tôi cứ đi tìm cái tuyệt đối trong khi mọi việc trên đời đều tương đối và tôi đã quyết định trả cái giá tự do bằng ca mang sống của mình

THĂM DÂN CHO BIẾT SỰ TÌNH

ĐỊNH CAO TRÍ-TUỆ từ Hanoi vào Saigon. Duyệt qua các báo cáo vượt chí tiêu (mặc dù những trò ngại do nguy hiểm), Định ta quyết định cùng báo chí đi ... thăm dân cho biết sự tình.

Đến khu lao động Bần-Cò, vào một nhà trong ngõ hẻm gấp cầu bể đang chời. Định hỏi :

- " Bé kia ! Bộ mày đau ? ".
- " Dạ bà con đi chợ mua gạo và thịt quay về ăn cỗ chiều nay ".
- " Còn mẹ mày đau ? ".
- " Dạ mẹ con vào Cholon đưa thuốc cho bà ngoại bị đau ".

Định ta hiu-hiu tủi-dắc nói tiếp :

" Bà ngoại mày bệnh có thuốc uống, túi bày có cỗ ăn, có thịt quay ăn, vậy mày có biết đó là nhở on ... tao không ? ".

Thằng bé ngó ngác, nhìn Định một lúc rồi chạy oà lại ôm chân mà khôn thúc.

" Trời ơi ! bác Hai đây mà cháu này giờ không nhìn ra ! Nhỏ các thùng qua cửa bác từ Mỹ về mà chúng con thỉnh thoảng có búa cờn ngon lành, cảm ơn bác lắm, cảm ơn bác lắm ! ".

NGƯ-TIỀU

trạng. Nhóm này gọi là walk down. Đem về văn phòng mấy anh pipe stress và pipe support bắt đầu tính lại xem có chỗ nǎo nguy hiểm không ?

NGƯ : - Cái ống thôi, chỉ mà nhiều "thở vịn" dữ vậy ? Cái ống dài bao nhiêu mà lầm công, lầm của vậy ?

TIỀU : - Xây hệ thống đường ống cồn lâu hơn xây cái nhà máy, bởi nhà máy là một khối lớn, lầm mau. Toàn thể hệ thống cộng lại có khi lên đến mấy ngàn miles, chục ngàn miles. Bởi vậy anh em có cháo húp đều đẽu.

NGƯ : - Nghe anh nói tính toán, cho một ví dụ cụ thể xem. Tính làm sao ? Tai sao phải tính ?

TIỀU : - Tôi lẩn lược ghi ra đây việc tính toán của tưng anh chẳng một : Anh chẳng lâm piping design thi chỉ lật họa đồ nhà cửa và sơ đồ đường ống, chỉ tính cộng trừ nhân chia, sin cos, và chạy ống cho khéo. Ghi các loại ống, móc cong chữ U, chữ T v.v.. đợi khái lă vẽ thôi chứ chẳng tính gì. Anh chẳng pipe stress thi định vị trí của điểm tựa dọc theo đường ống. Xong cho tất cả dữ kiện vào computer (sức

năng óng bao gồm chất lỏng , chất bao bọc và các phụ tùng; tính chất và các đặc trưng của óng như chiều dày, đường kính,nhiệt độ, chiều dài tung khoảng, góc uốn bao nhiêu, sức kéo các lò xo và óng nhún và tính chất của điểm tựa tính theo stiffness...). Chạy computer xem khi tổng hợp các sức nặng, sức đẩy do động đất, do nhiệt độ, do chất lỏng bên trong óng có làm cho óng gãy, óng bị vỡ nhiều hơn qui định hay không. Sau đó, cho tổng hợp các lực tại các điểm tựa của óng. Anh chằng pipe support sẽ lấy các lực này mà tính các cây đỡ cho khỏi gãy. Khi tính, nếu các cây đơn giản thì tính tay, các cây ba bốn nhánh hoặc nhiều hơn thì cho vào computer mà tính. Sau đó đem đi đặt óng, field engineer thì chằng có tính toán gì, đọc cho đúng hoạ đồ chỉ cho thợ lầm, làm cho đúng cách và lầm hồ sơ ghi nhận. Đến anh chằng walkdown thì chỉ đo và ghi thực trạng thôi.

NGƯ : - Trong các việc đó thì việc nào dễ nhất, việc nào khó nhất ?

TIỀU :- Dễ nhất là anh chằng walkdown, kể đến anh chằng piping design rồi pipe stress, sau là pipe support. Khó nhất là anh chằng field engineer. Bởi anh chằng này tiếp xúc trực tiếp với thợ thuyền mà mình thì nói tiếng Anh giỏi không bằng anh chằng bán hủ tiêu ở chợ lớn nói tiếng Việt. Ở công trường chửi thề, nói tiếng lóng túm lum ...

NGƯ : - Tính tay và tính bằng computer, cần trình độ nào ? Phải học computer bao lâu ? Có khó lầm không ?

TIỀU :- Tính toán bằng tay thì cần một chút vốn liếng về "sức bền vật liệu" (Bên nhata gọi là RDM mà Mỹ là strength of materials). Đại khái tính moment, tính stress, mối hàn, bù lon v.v.. rất đơn giản. Còn tính bằng computer thì chằng cần học đâu cả. Có bạn bè chỉ cho ít tiếng đồng hồ rồi đọc cuốn manual, hoặc tự đọc rồi mò mẫm lấy. Trong vòng một hay hai tuần thì chạy computer như gió, chặng thua ai cả. Có một số programs viết riêng cho pipe, còn pipe support thì dùng các programs của structural như STRUDL, SAGS, EASE 2 v.v...

NGƯ : - Nghe anh nói thì dễ lầm ? Có dễ thật không ? Và có sách nào dạy về ngành này không ? Có catalog nào ? Mua ở đâu và xin ở đâu ?

TIỀU :- Thực sự thì dễ, nhưng cũng cần làm quen với các danh từ, các điều kiện của codes, các loại óng, van, các loại cây đỡ, óng nhún, dây treo đặc biệt của nó. Cách sử dụng các loại đặc biệt này, sách dạy lầm thì không thấy có, nhưng các sách liệt kê óng, cây đỡ (support), phụ tùng thì nhiều lầm. Kể ra đây đã khiêm khuyết mà chất báo anh em. Anh muốn hỏi kỹ thì chốc nã tôi giới thiệu một số anh em, anh muốn xin tài liệu thì họ cho đọc không hết. Kể ra đây lỡ có anh hùng chí mua mà sau này không xài thì chửi thằng Tiều này thì tội nghiệp lầm.

Tài liệu của các công ty thì quý hơn là sách vỉ nổ thực dụng hơn.

NGƯ : - Anh cho biết một số' anh em Công chánh đang làm nghề này đi ? Có đồng anh em CC không ?

TIỀU :- Theo tôi biết thì cũng khá đồng anh em đã và đang làm ngành này. Một số' người đã "cởi áo từ quan ông", một số' còn tiếp tục. Kêđai ra đây một tá cho anh biết : Cáanh Trưởng mỉnh Trung, Mai đúc Phượng, Hồ tân Đức, Dương phủ Yên, Hà quốc Bảo, Đô' văn Sển, Tôn thât Ngọ, Nguyễn Thiệp, Trưởng quang Tịnh, Nguyễn như Mộng, Nguyễn văn Thông, Nguyễn Ngọc Tảo. Đó chỉ mới một tá thôi, anh muốn kiểm tài liệu thì hỏi họ.

NGƯ : - Xin anh cho biết địa chỉ ? Phone ?

TIỀU :- A ! Cái anh này lôi thôi. Địa chỉ thi trên LTAHCC việc chi tôi phải kê ra đây ?

NGƯ : - Nhữ tôi mới chân ướt chân ráo mới tới Mỹ, liệu họ có thuê hay không ?

TIỀU :- Kiểm việc ở Mỹ là may rủi như đi săn bắn. Anh em CC đến Mỹ ai cũng kiểm được cả. May thi kiểm được sớm, xui thi kiểm được chậm. Cứ bền chí "húc đại" thi có ngày dinh.

NGƯ : - Về ngành pipe thi lương phạt ra sao ? Nó trả cho đủ húp cháo không ?

TIỀU :- Ở đất này chẳng ai phải húp cháo cả. Nghèo lầm thi phải húp thịt gã thôi. Hồi lương thi khó nói lắm. Cái đó còn tùy, nhưng theo chổ tôi biết thi anh em làm ngành này, lương căn bản trung bình chừng 30 xấp một năm. Một số' rất ít dưới 30. và lầm ngành này thi overtime lu bù. Mỗi năm kiểm chừng hơn chục xấp hoặc 15 xấp là thường. Còn lầm cho job shop thi không nói được.

NGƯ : - Job shop là cái gì ? Đi bán hàng ở chợ hả ? Không nói được là sao ?

TIỀU :- Job shop là một vắn phòng nó thuê mỉnh, gởi mỉnh đi làm cho một công ty nào đó trong một thời gian ngắn chừng ba tháng, sáu tháng, một năm. Nó trả lương gấp đôi. Thời cực thịnh của ngành này, một tên lầm cho job shop kiểm được xấp xỉ cả trăm ngàn một năm.

NGƯ : - Dóc. Tiên chử phải lá rụng đâu mà hốt dề vậy.

TIỀU :- Không tin thi thôi. Thời đó lầm job shop nó trả tư^26

đến 30 đồng một giờ, overtime trả gấp rưỡi, mỗi tuần tối thiểu 20 giờ OT cộng thêm per diem lâp tiền phụ cấp không thuế, cho chừng 35-40 đồng mỗi ngày. Máy tên lâm jobshop tha hồ trả thuế.

TIỀU : - Job shop nơi nào chỉ ngay đi. Ngay mai tôi đi tìm. Không được như anh nói thì tôi lột da đầu anh ra treo lên tường cho hết nói dối.

NGƯ : - Tôi nói cái thời cực thịnh. Chứ bây giờ anh em thất nghiệp dài dài. Chỉ còn một số rất ít anh em CC đi làm ở job shop. Một số đang chuyển qua ngành khác.

TIỀU : - Ngon ăn thế sao lại bỏ đi ?

NGƯ : - Ngon ăn mà hết thời rồi. Bây giờ các nhà máy nguyên tử không xây thêm, một số bỏ dở vì quá tốn kém. Khi xây thì dự trù 400 triệu, xây chưa xong đã lên đến hơn 4 tỷ, khg ai đủ tiền. Cơ quan kiểm soát nguyên tử đặt thêm nhiều điều rắc rối, dân chúng lại phản đối. Còn nhà máy hoá học thì mấy năm nay chẳng ai xây cất gì! Còn piping cho tàu thủy thì phải có quốc tịch Mỹ.

TIỀU : - Còn anh thì sao, có còn thợ lâu không ?

NGƯ : - Đang ngáp gió đây! Xem như hấp hối mà chưa trút linh hồn. Chưa biết "tháng" giờ nào, tuần sau, vài tháng nữa hay hấp hối cả năm nữa cũng không chừng.

TIỀU : - Thế rồi anh định làm chi ?

NGƯ : - Ai mà biết được ? Thì cũng kiểm lại việc khác trong ngành CC. Anh có thấy cả đồng sách ROBOTIC trên kệ của tôi khg? Tôi định uốn éo qua ngành này. Khoái đâu chịu thiệt thòi một chút. Sau vài năm thi tha hồ phát triển. Anh không biết có ai hữu CC đã mài xong cái MS, PE mà hổng chí bỏ nghề, ghi tên lại đi học nha sĩ. Giā nhưng có chí thi cái gì cũng xong cả. Cứ chịu chơi là được. OK ?

ĐỒ VUI

TIỀU PHU

1) Ai là kẻ thường hay trách móc chê bai ta nhất trên đời? Trong lúc ta hết lòng hết dạ với kẻ đó: đời sống, tình cảm, châm lo?

2) Nghề gì mà càng ít kinh nghiệm thi càng tốt? và không có chút kinh nghiệm nào là tốt nhất, là dễ bắt được job nhất? Càng kinh nghiệm nhiều thi càng khó bắt được job?

3) Buổi họp Ái-Hữu Công Chánh nào kéo dài lâu nhất?
(Trả lời trang 12)